

Kadernota 2025 - 2028

INHOUDSOPGAVE

Kadernota 2025 - 2028	1
Inhoudsopgave	3
Leeswijzer	4
Inleiding.....	5
Kaderstelling op de exploitatie - Meerjarenperspectief 2025-2028	6
• Toelichting kaderstelling op de exploitatie.....	6
• Aangevraagde middelen 2025 e.v. voor nieuw beleid - niet gehonoreerd	8
• Aanvullende dekkingsbronnen voor een sluitende begroting	12
• Eindconclusie gepresenteerd meerjarenperspectief 2025 – 2028	13
Kaderstelling op de Investeringsplafond en schuldquote	14
• Toelichting kaderstelling op de investeringen en schuldquote	14
• Investeringsplafond	15
• Gebruik van het investeringsplafond	16
• Scenario 1 - Investeringsplafond passend binnen plafond	19
• Scenario 2 - Rembrandtbrug onverkort realiseren.....	21
• Keuze voor een scenario.....	23
Overige uitgangspunten begroting 2025	24
Bijlagen.....	26
• Bijlage 1 Overzicht door het college als noodzakelijk benoemde ontwikkelingen	26
• Bijlage 2 Meerjaren Investeringsplanning 2025 - 2028	30

LEESWIJZER

De Kadernota 2025 is het eerste product dat vorm geeft aan het begrotingsjaar 2025 en verder. Woerden kent wat betreft de Planning & Control cyclus in een begrotingsjaar de volgende producten:

- a. Kadernota met daarin de Kaderstelling voor de meerjarenbegroting 2025-2028
- b. Begroting 2025 – 2028 (autorisatie budgetten en afspraken over resultaten)
- c. Voorjaarsrapportage (financiële stand van zaken lopende begrotingsjaar en de tussentijdse beleidsverantwoording tot en met april).
- d. Najaarsrapportage (financiële en beleidsmatige ontwikkelingen in het lopende begrotingsjaar tot en met augustus).
- e. Jaarrekening (verantwoording financieel en beleidsmatig na afloop van het begrotingsjaar).

In dit document worden de uitgangspunten voor het opstellen van de begroting 2025 ter besluitvorming voorgelegd. De Kadernota 2023 (opgesteld medio 2022) was beleidsarm omdat hij was opgesteld voordat een nieuw college geformeerd was. De Kadernota 2024 (opgesteld medio 2023) was een reguliere kadernota, met daarin de keuzemogelijkheden die het college voorlegde aan de raad. Bij de behandeling van de Kadernota 2024 in de gemeenteraad werd aangegeven dat de raad behoefte had aan een Kadernota waarin de keuzes die het college maakt uitgewerkt zijn. Hier hebben wij met deze Kadernota aan geprobeerd te voldoen. Het startpunt van de kadernota is de meerjarenraming 2025-2027 van de in november 2023 vastgestelde begroting 2024. Na vaststelling van de begroting zijn er door de gemeenteraad een aantal besluiten genomen met financiële doorwerking in de jaren 2025 en verder. Ook zijn er aanpassingen geweest van de algemene uitkering middels de september- en decembercirculaire. Als laatste worden de effecten van de Voorjaarsrapportage 2024 ook in het financiële perspectief verwerkt. Bij het opstellen van deze kadernota waren de financiële effecten van de meicirculaire 2024 nog niet bekend. Over de gevolgen van de meicirculaire, met daarin de informatie over de Algemene Uitkering die wij krijgen van het rijk, zal zo snel als mogelijk een raadsinformatiebrief worden opgesteld.

In hoofdstuk 2 staat de Inleiding van deze Kadernota die ook de belangrijkste conclusies van deze Kadernota bevat. Hoofdstuk 3 is het financieel gedreven hoofdstuk waarbij het Meerjarenperspectief wordt doorgerekend en conclusies worden getrokken. Ook staat in dit hoofdstuk welke stappen nog gezet zullen worden om tot een sluitende meerjarenbegroting te komen.

Hoofdstuk 4 bevat een beschouwing over de ontwikkeling van de schuldquote. Er wordt ingegaan op beheersing van de schuldenlast door kapitaalsintensieve ontwikkelingen opnieuw te prioriteren en op deze manier uitvoering te geven aan het vastgestelde investeringsplafond van € 23 miljoen.

In hoofdstuk 5 worden de overige financiële uitgangspunten toegelicht die bij het opstellen van de begroting 2025 – 2028 gehanteerd zullen worden.

INLEIDING

Voor u ligt de Kadernota 2025 van de gemeente Woerden. Deze Kadernota wordt gekenmerkt door de verregerende (financiële) gevolgen van vooral exogene factoren. Hierdoor wijkt het financieel perspectief sterk af van de vorige vastgestelde begroting 2024 – 2027. Daarbij zijn de financiële consequenties nog niet volledig in beeld, omdat de gevolgen van de Meicirculaire 2024 op moment van verschijnen van deze Kadernota nog niet doorgerekend zijn. De exogene factoren waar vooral op gedoeld wordt zijn:

- Stijgende kosten van Jeugdzorg en andere onderdelen in het sociaal domein.
- Hoge inflatie, ontstaan door de Oekraïne-oorlog en inmiddels doorwerkend in de gehele breedte van de bedrijfsvoering van gemeente Woerden.
- Krapte op de arbeidsmarkt waardoor dienstverlening van het ambtelijk apparaat steeds meer onder druk staat en ook meer kosten naar inhuur van extern personeel gaan.
- De financieringsmethodiek van het Rijk die aan wijziging onderhevig is. Dit leidt tot onzekerheden en op termijn tot negatieve effecten.

Mondiale economische ontwikkelingen en politieke keuzes op nationaal niveau zijn niet of nauwelijks door ons te beïnvloeden. Maar waar wij zelf verantwoordelijkheid dragen, dienen wij ook zelf oplossingen te bieden. Om financieel gezond te blijven ontkomen we er niet aan om te bezuinigen. Voor een deel zijn de bezuinigingsmaatregelen al bekend, maar gedeeltelijk moeten we ze ook nog concreter maken in de Begroting 2025. Bezuinigingsmaatregelen om de begroting sluitend te krijgen, zorgen op termijn ook voor minder druk op de ambtelijke organisatie.

Een ander belangrijk element in deze Kadernota zijn de maatregelen die het college voorstelt om de schuldpositie van de gemeente binnen aanvaardbare grenzen te houden. Dit betekent dat een aantal gewenste investeringen om financiële redenen niet langer houdbaar zijn. De meest in het oog springende is de Rembrandtbrug. Dit was altijd een project met grote financiële gevolgen. De stijgende kosten in relatie tot een financiële positie die door de genoemde factoren steeds verder onder druk komt te staan en de wens om de lasten voor de inwoners niet meer te laten stijgen dan met de inflatie, maakt dat het college heeft moeten concluderen dat het niet verstandig is om met de aanleg hiervan door te gaan. Dit ondanks de maatschappelijke waarde die het college hecht aan de Rembrandtbrug en de ontwikkeling van bedrijventerrein Barwoutswaarder.

Het college realiseert zich dat een besluit hierover grote impact heeft. Zowel maatschappelijk als financieel. Het leek het college gepast om een besluit over een majeur project als de Rembrandtbrug expliciet aan de gemeenteraad voor te leggen. Daarom heeft het college ook een alternatief scenario uitgewerkt. Hierin is zichtbaar wat de financiële gevolgen zijn als de raad ervoor kiest om wél door te gaan met de aanleg van de Rembrandtbrug.

Deze Kadernota geeft dus meer inhoud en duidelijkheid over bovengenoemde ontwikkelingen en vanzelfsprekend kaderstelling voor het opstellen van de begroting 2025-2028. De belangrijkste kaders die daarbij gehanteerd worden zijn:

1. Richting geven aan een sluitende meerjarenbegroting.
2. Beheersing van de schuld en de schuldquote.
3. Ambities van de organisatie baseren op de beschikbare ambtelijke capaciteit.

Met deze Kadernota 2025 hoopt het college het goede debat te kunnen voeren met de raad over de keuzes die wij als gemeente willen maken voor 2025 en verder. Zodat dit in de begroting 2025 verder geconcretiseerd kan worden.

KADERSTELLING OP DE EXPLOITATIE - MEERJAREN-PERSPECTIEF 2025-2028

TOELICHTING KADERSTELLING OP DE EXPLOITATIE

In de komende tabellen met bijbehorende toelichting wordt het actuele meerjarenperspectief 2025 – 2028 in stappen opgebouwd, startend met de vastgestelde Meerjarenbegroting 2024 – 2027. Deze sloot in het eerste jaar (2024) met positief saldo. De latere jaarschijven (2025-2027) waren door de gevolgen van het zogeheten ravijnjaar 2026 negatief.

Vervolgens zijn de bijstellingen uit de voorjaarsrapportage 2024, met daarbij ook de gevolgen voor de latere jaren, opgenomen. Dit leidt tot het volgende financiële eerste beeld.

Omschrijving (+/+ = voordelig, -/- is nadelig) (Bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Begrotingssaldo 2024 - 2027	-88	-7.368	-7.846	-7.559
Amendementen Begroting 2024	-297	-297	-297	-297
Raadbesluiten	72	72	73	73
Begrotingssaldo vóór Voorjaarsrapportage 2024	-313	-7.593	-8.070	-7.783
Subtotaal gehonoreerde aanvragen voorjaarsrapportage	-2.957	-2.469	-1.060	-1.060
Begrotingssaldo ná Voorjaarsrapportage 2024	-3.270	-10.062	-9.130	-8.843

Het saldo na gereedkomen van de voorjaarsrapportage is het startpunt voor de Kadernota 2024.

In onderstaande tabel zijn de ontwikkelingen opgenomen die als onvermijdelijk zijn aangemerkt. In principe worden deze 1-op-1 verwerkt in de Begroting 2025-2028. In Bijlage 1 zijn deze posten nader toegelicht.

Omschrijving (+/+ = voordelig, -/- is nadelig) (Bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Begrotingssaldo ná Voorjaarsrapportage 2024	-3.270	-10.062	-9.130	-8.843
Kadernota 2025 - noodzakelijk				
KN 2025 noodzakelijk - Uitgaven programma 1	-	-	-	-
KN 2025 noodzakelijk - Uitgaven programma 2	-459	30	30	30
KN 2025 noodzakelijk - Uitgaven programma 3	-332	-332	-332	-332
KN 2025 noodzakelijk - Uitgaven programma 4	-289	-275	-276	-284
KN 2025 noodzakelijk - Uitgaven programma 5	-957	-420	-420	-420
KN 2025 noodzakelijk - Uitgaven programma 6	-	-	-	-
KN 2025 noodzakelijk - Uitgaven programma 7	100	100	100	100
KN 2025 noodzakelijk - Uitgaven programma Overhead	-474	-294	-294	-294
Subtotaal aanvragen Kadernota (noodzakelijk)	-2.411	-1.191	-1.192	-1.200
Begrotingssaldo ná aanvragen Kadernota 2025 (noodzakelijk)	-5.681	-11.253	-10.322	-10.043

Onderstaande dekkingsbronnen voor het hiervoor genoemde tekort zijn vrij zeker en worden daarom meegerekend als voordeel:

Omschrijving (+/+ = voordelig, -/- is nadelig) (Bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Begrotingssaldo ná aanvragen Kadernota 2025 (noodzakelijk)	-5.681	-11.253	-10.322	-10.043
Dekkingsbronnen ('hard')				
Inschatting effect meicirculaire (berekening o.b.v. voorjaarsnota rijk)	-624	2.397	2.319	2.283
Aanpassing kapitaallasten door doorschuiven investeringen	PM	PM	PM	PM
Subtotaal 'harde' dekkingsbronnen Kadernota	-624	2.397	2.319	2.283
Saldo Kadernota inclusief 'harde dekkingsbronnen'	-6.305	-8.856	-8.003	-7.760

Ad 1) Inschatting effect meicirculaire

De voorjaarsnota van het Rijk is inmiddels gepubliceerd. Op basis van deze informatie zijn pro-forma berekeningen gemaakt met het indicatieve effect op de Algemene Uitkering. De exacte berekeningen kunnen echter pas bij de meicirculaire gemaakt worden.

Ad 2) Aanpassingen kapitaallasten

Nadat de definitieve investeringsplanning is vastgesteld via het raadsbesluit over de Kadernota worden de exacte effecten op de kapitaallasten doorgerekend. Omdat er in de Begroting 2024 al een stelpost onderuitputting kapitaallasten was opgenomen is het verwachte effect hiervan beperkt.

AANGEVRAAGDE MIDDELEN 2025 E.V. VOOR NIEUW BELEID - NIET GEHONOREERD

Naast de door het college noodzakelijk geachte extra uitgaven en de voorziene dekking daarvoor, zijn er ook wensen voor nieuw beleid. Deze wensen zijn in onderstaande tabel weergegeven. Omdat er onvoldoende financiële ruimte is, zijn onderstaande aanvragen niet gehonoreerd door het college.

Omschrijving (+/+ = voordelig, -/- is nadelig) (Bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Kadernota 2025 - nieuw beleid				
1 Kruising Blekerijlaan-Middellandbaan (onderzoek)	-	-40	-	-
2 Kruising Wulverhorstbaan-Middellandbaan (onderzoek)	-40	-	-	-
3 Nieuw Groenblauw beleid -> programma / beleid met thema's, ecologie, bomen, groenblauw hondenbeleid	-60	-	-	-
4 Begraafplaatsen	-45	-40	-	-
5 Beleid voor recreatief meubilair	-15	-	-	-
6 Verhardingenbeleid	-20	-	-	-
7 No regret maatregelen Biodiversiteit	-15	-15	-15	-15
8 Deeltweewielers	-30	-30	-30	-
9 Aanpassing bocht Fagellaan-Vossenschanslaan	-20	-	-	-
10 Mobiliteitshubs	-18	-	-	-
11 Digitale buitendienst (service) app	-40	-	-	-
12 Het stadsmuseum	-30	-30	-30	-30
13 Handhaven formatie VTH ondanks overdracht taken naar ODRU	-62	-62	-62	-62
14 Landelijk gebied	-50	-100	-100	-100
15 Netcongestie	PM	PM	PM	PM
16 Zwembad Harmelen en Woerden	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.
Subtotaal aanvragen Kadernota (nieuw beleid)	-444	-317	-237	-207

Toelichting per onderwerp

1

Onderzoek naar vormgeving en verkeersafwikkeling kruising: Het kruispunt Blekerijlaan-Middellandbaan vormt een verkeersveiligheidsknelpunt. Door het ombouwen naar bv. een VRI (Verkeerslicht) verbetert de oversteekbaarheid vanuit de zijwegen en vergroot de verkeersveiligheid. Er wordt meer evenwicht aangebracht in de conflicterende stromen fietsers en auto's. Dit sluit aan bij de ontwikkeling van Nieuw Middelland en de Poort van Woerden. Het is noodzakelijk in een vroeg stadium inzicht te hebben in de (toekomstige) knelpunten en de mogelijkheden om deze te voorkomen. (geen dekking en geen wettelijke verplichting)

2

Onderzoek naar vormgeving en verkeersafwikkeling kruising Wulverhorstbaan-Middellandbaan en fietsoversteek: Op piekmomenten ontstaan er nu al (lange) wachtrijen voor de rotonde. Wanneer de doorstroming ten noorden van 't Vinkje in de toekomst wordt verbeterd, vormt dit kruispunt de flessenhals. Bij het onderzoek moet ook meegenomen worden hoe de fietsoversteek en toegang tot de Kromwijkerdijk aan de zuidzijde veiliger en comfortabeler gemaakt kan worden. Dit sluit aan bij de ontwikkeling van Nieuw Middelland en de Poort van Woerden en de verbeteringen aan de doorstroming van het verkeer ten

noorden van 't Vinkje. Het is noodzakelijk in een vroeg stadium inzicht te hebben in de (toekomstige) knelpunten en de mogelijkheden om deze te voorkomen. (geen dekking en geen wettelijke verplichting)

3

Integraal en samenhangend beleid zorgt voor koersbepaling. In 2024 gaan we aan de slag met het herzien van het groenblauw omgevingsplan (uitstel tot zomer 2025) in relatie met hondenbeleid (verloopt 2024) en het initiatiefvoorstel boomverordening (2024 doorloop naar 2025) en het thema ecologie / biodiversiteit. Kosten hier genoemd zijn kosten voor eventuele nadere onderzoeken / data kaarten, vooruitlopende communicatieacties en implementatie. (nieuw beleid, geen dekking)

4

Uitwerking van het Uitvoeringsplan Begraafplaatsen, inclusief implementatie van de verordeningen, tarieven, administratieve aanpassingen en kosten van noodzakelijke vervolgonderzoeken in het veld. (niet noodzakelijk)

5

In de loop van 2025 wordt beleid opgesteld ten aanzien van recreatief meubilair binnen de gemeente. Met deze aanvraag wordt in een onderzoek inclusief implementatie voorzien (niet noodzakelijk)

6

In 2025 wordt beleid opgesteld ten behoeve van de wegverhardingen in de gemeente Woerden. Met deze aanvraag wordt in een onderzoek inclusief implementatie voorzien (niet noodzakelijk)

7

De biodiversiteit blijft teruglopen, de raad heeft gevraagd om tijdens het opstellen van ecologie beleid, al in het werkveld acties te ondernemen ten behoeve van biodiversiteit. De maatregelen die getroffen kunnen worden passen sowieso in het te ontwikkelen beleid. Bv Bijenbiotopen, faunapassage en meekoppelkansen in de komende beheerwerkzaamheden / projecten. (nieuw beleid, geen dekking)

8

Regionaal deeltweewielersysteem, in 2024 start een verkenning naar de mogelijkheden voor een systeem voor deeltweewielers in de regio Utrecht om medio 2025 in werking te treden, rekening wordt gehouden met ook een gemeentelijke bijdrage om de kosten niet volledig bij de gebruiker te laten landen. (nieuw beleid, geen dekking)

9

Aanpassing kruising/bocht n.a.v. traject 'Hardrijders in de wijk', meerkosten t.o.v. reguliere budget. (nieuw beleid, geen dekking)

10

Realiseren aantal hubs, incl. subsidie, naar aanleiding van themasessie deelmobiliteit op 14 maart 2024 (nieuw beleid, geen dekking)

11

In het kader van efficiëntie en serviceverbetering willen wij graag de werkopdrachten die voortkomen uit de MOR (Melding Openbare Ruimte) digitaal gaan doorgeven aan onze buitendienst. Momenteel werken we nog op papier, maar met de implementatie van een service applicatie kunnen we makkelijker meldingen doorgeven in woonwijken en taken efficiënter doorsturen naar collega's. Middels deze digitale

oplossing kunnen onze buitendienstmedewerkers vanaf hun smart device werken, wat de operationele efficiëntie zal verbeteren en een hoog servicelevel garandeert. (nieuw beleid, geen dekking. kan ook later)

12

In de begroting van 2024 is een bedrag van € 20.000 gehonoreerd voor de versterking van de organisatie van het Stadsmuseum. Door een omissie is hier een te laag bedrag opgevoerd. In een bestuurlijk overleg heeft het stadsmuseum gevraagd om € 50.000 totaal. Dit budget draagt bij aan een betere verbinding en samenwerking met partners in het culturele veld gericht op doelgroepen jeugd en doelgroepen Sociaal Domein. Denk aan samenwerking met voor het programma Biebfabriek in de schoolvakanties, taalactiviteiten met het taalhuis, online activiteiten om het stadsmuseum toegankelijker te maken voor minder mobiel publiek, etc. Naast personele kosten gaat het om het genereren van meer zichtbaarheid van dit aanbod om meer publiek bekend te maken met de mogelijkheden en het bijzonder aanbod. Met deze correctie van een fout onzerzijds, doen we in lijn met de voor 2024 erkende doelstellingen voor inclusie en cultuurparticipatie van jongeren, recht aan eerder uitgesproken intenties. (geen dekking)

13

Per 1 januari 2024 zijn de gemeenten verplicht om de uitvoering van de sloopmeldingen met asbest bij een omgevingsdienst te beleggen. Aangezien veruit de meeste sloopmeldingen met asbest zijn en er snel geacteerd moet worden als er een melding binnenkomt, is het voornemen om alle sloopmeldingen neer te leggen bij de Omgevingsdienst regio Utrecht, ODRU. De ODRU voert voor onze gemeente de milieutaken uit. Doordat de taken dus verschuiven van gemeente naar ODRU is in principe minder capaciteit binnen team VTH nodig. De wens is echter om deze formatie wel te behouden voor andere taken. (geen dekking)

14

De gemeente is een van de partijen bij de transitie landelijk gebied. De gemeenteraad heeft voor 2024 €100.000 beschikbaar gesteld voor ambtelijke capaciteit voor de transitie opgaven in het landelijk gebied. Met de verwachting dat in 2025 en volgende jaren hiervoor budget vanuit Rijk en provincie komt ter dekking van deze kosten. Met de decembercirculaire 2023 is door het Rijk een (deel-)budget beschikbaar gesteld voor de gemeenten. Deze is nog niet verwerkt in de begroting ter dekking van de ambtelijk capaciteit. Verder heeft de provincie Utrecht ook aangegeven budget ter beschikking te gaan stellen maar nog niet duidelijk is, hoe, hoeveel en wanneer dit ter beschikking van de gemeente komt, indicatief is hiervoor wel € 50.000 opgenomen (budgetneutraal). Als er verder geen budget ter beschikking wordt gesteld, is onzeker of de inzet voor 2025 en volgende jaren gecontinueerd kan worden. (nieuw beleid, maar er is dus geen structurele dekking. Als er bijdragen toegezegd worden vanuit rijk of provincie kan dit later budgetneutraal worden opgenomen)

15

De gemeente moet adviseur netcongestie aannemen. Deze kan de gemeente en ondernemers adviseren over dit onderwerp. Zo kan deels worden voorkomen dat grote projecten stil komen te liggen als gevolg van netcongestie, en kunnen ondernemers worden ondersteund om oplossingen te vinden voor netcongestie zodat ze hun bedrijfsvoering kunnen voortzetten of uitbreiden. Als we niets doen zullen veel projecten, zoals woningbouw, bedrijventerreinen en infraprojecten stil te liggen als gevolg van netcongestie en komen ondernemers in de problemen bij hun bedrijfsvoering of uitbreiding. Door elektrificatie en de energiecrisis is het elektriciteitsnet veel sneller volgelopen dan verwacht. Zonder deze maatregel zullen veel projecten stilvallen en ondernemers in de problemen komen met negatieve economische gevolgen. Netcongestie speelt al volop en zal de komende jaren nog verergeren. (geen dekking, is mogelijk wel te realiseren door verschuiving van taken binnen de klimaatgelden vanuit bijv. de CDOKE-subsidie).

16

In 2015 is een bedrag van ca. € 230.000 voor huurdersonderhoud vastgesteld en is afgesproken om dit bedrag gedurende de looptijd van de overeenkomst tot 1 juli 2025 niet te indexeren. Op basis van het vigerende gemeentelijke Meerjarenonderhoudsplan (MJOP) komen de kosten voor het jaarlijks huurdersonderhoud dat WoerdenSport Zwembaden B.V. uit moet voeren uit op ca. € 350.000 (prijsspeil 2024). Dit bedrag is in de basisbegroting 2025 van WoerdenSport 2.0 opgenomen. De kostenstijging van het huurdersonderhoud bedraagt dus € 120.000.

Echter, de MJOP's van beide zwembaden moeten in 2024 weer worden geactualiseerd. Het is de verwachting dat het zowel het verhuurders- als het huurdersonderhoud in de komende jaren substantieel duurder zal worden om de zwembaden in een verantwoorde onderhoudsconditie te houden. Dit heeft los van de indexering en autonome prijsstijgingen mede te maken met uitgesteld onderhoud. De afgelopen jaren is onderhoud uitgesteld vanwege het onderzoek naar de toekomst van de zwembaden. Nu leidt dit uitgestelde onderhoud tot renovatie van onderdelen waar meer geld voor nodig is dan oorspronkelijk begroot. Zolang de zwembaden in bedrijf blijven moeten deze voldoen aan de vigerende regelgeving, zoals milieu-, duurzaamheids- en veiligheidseisen. De bedrijfsvoering vereist ook zekerheid; bij uitval van onderdelen is de kans groot dat de zwembaden tijdelijk gesloten moeten worden.

Een eerste verkenning van de onderhoudskosten voor de periode 2025-2034 wordt door WoerdenSport geïndiceerd op een stijging van het gemiddelde bedrag voor huurderonderhoud naar ca € 500.000 per jaar. De actualisatie van de MJOP's die in de komende maanden zal worden uitgevoerd zal de concrete ramingen voor het huurders- en verhuurdersonderhoud voor de komende 10 jaar inzichtelijk maken, zodat het concrete bedrag voor huurdersonderhoud in de exploitatiebegroting 2025 e.v. van WoerdenSport 2.0 kan worden opgenomen." (Eerst nadere analyse wat minimale extra kosten exact zijn)

Het totaal van alle noodzakelijk geachte uitgaven en dekkingsbronnen leidt tot een tekort van € 6,3 miljoen in 2025, oplopend naar € 7,8 miljoen in 2028. De bovenstaande wensen voor nieuw beleid die niet zijn gehonoreerd zijn dus ook niet meegenomen in deze saldi. Onderstaand wordt richting geven op welke wijze dit tekort gedicht kan worden.

AANVULLENDE DEKKINGSBRONNEN VOOR EEN SLUITENDE BEGROTING

Onderstaande potentiële dekkingsbronnen kunnen ingezet worden ter dekking van het bovenvermelde tekort.

Omschrijving (+/+ = voordelig, -/- is nadelig) (Bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Saldo Kadernota 2025 incl. 'harde dekkingsbronnen' (excl. nieuw beleid, afgewezen door college)	-6.305	-8.856	-8.003	-7.760
Keuzes dekkingsbronnen				
1 Schrappen storting in Algemene Reserve	2.000			
2 Taakstellende bezuinigingen / o.b.v. analyse jaarrekeningresultaat	3.400	3.400	3.400	3.400
3 Inzetten SPUK's niet voor extra beleid, maar voor bestaand beleid				
4 Verminderen ambities				
5 Nieuwe afspraken t.a.v. DVO met gemeente Oudewater (huidige DVO loopt t/m 2025)		PM	PM	PM
6 Omgevingsvergunningen verhogen naar kostendekkend niveau	250	250	250	250
7 Leges burgerzaken maximaal verhogen naar kostendekkend niveau / efficiëncyslag	150	150	150	150
8 Parkeren meer kostendekkend maken (o.b.v. nadelige bijstelling VJR)	150	275	275	275
9 Incidentele kosten dekken uit Algemene Reserve of te vormen voorziening achterstallig onderhoud (nog onderzoeken)	355	0	0	0
Subtotaal dekkingsbronnen	6.305	4.075	4.075	4.075
Begrotingssaldo ná inzet dekkingsbronnen = Saldo Kadernota 2025	0	-4.781	-3.928	-3.685

- Ad 1: Als de storting van € 2 miljoen in de Algemene Reserve geschrapt wordt, is nog steeds sprake van een structureel sluitend begrotingssaldo. Omdat het positieve jaarrekeningresultaat van 2023 na resultaatbestemmingen in de Algemene Reserve is gestort, is het Eigen Vermogen op voldoende niveau volgens de Financiële Verordening.
- Ad 2: Bij de jaarrekening 2023 is er sprake van een overschot van ruim € 7 miljoen. Hier zitten ook posten bij die niet uitgenut worden en die een structureel karakter hebben. Het vereist nog verdere analyse, maar de verwachting is dat hiermee 'lucht uit de begroting' te halen is. Wanneer dit toch onvoldoende effect sorteert zal het college onderzoeken welk huidig beleid geschrapt kan worden en in hoeverre bestaand beleid gedekt kan worden uit SPUK-gelden.
- Ad 3: Inzetten van nieuwe rijksbijdragen (bijv. Specifieke Uitkeringen) ter dekking van kosten die wij op dit moment uit eigen middelen financieren. Hierbij denkt het college onder meer aan de middelen vanuit de SPUK CDOKE (uitvoeringskosten klimaatakkoord) en de SPUK GALA (Gezond en Actief Leven akkoord). Uiteraard kan dit alleen voor zover de voorwaarden van deze SPUK's dit toelaten.
- Ad 4: Daar waar bovenstaande dekkingsbronnen niet toereikend zijn, gaat het college ambities verminderen door bestaand beleid soberder te maken.

- Ad 5: Conform de huidige DVO met gemeente Oudewater komen efficiencyvoordelen en -nadelen voor rekening van gemeente Woerden. Omdat de organisatieversterking die de afgelopen jaren noodzakelijk bleek ook nodig is voor de dienstverlening aan de gemeente Oudewater, wil het college hierover in gesprek met de gemeente Oudewater. De huidige DVO loopt t/m 2025
- Ad 6: Op basis van de jaarrekening 2023 zijn de leges voor omgevingsvergunningen niet kostendekkend. Er is dus ruimte om deze tarieven meer kostendekkend te maken.
- Ad 7: Door de wettelijk bepaalde tarieven voor bijvoorbeeld paspoorten is het niet realistisch om de leges burgerzaken geheel kostendekkend te krijgen. Een stijging naar het landelijk gemiddelde (circa 70%) zou gerealiseerd moeten kunnen worden door tarieven waar toegestaan wel te verhogen en verder de efficiency mogelijk te verhogen.
- Ad 8: In de voorjaarsrapportage 2024 zijn de parkeeropbrengsten naar beneden bijgesteld. Parkeren is met de huidige tarieven niet kostendekkend. Er kan worden gekozen om de tarieven te verhogen naar een kostendekkend tarief.
- Ad 9: Een aantal aangevraagde budgetten hebben betrekking op achterstallig onderhoud. Mogelijk moet hiervoor al in 2024 een voorziening gevormd worden, waardoor deze kosten dus al ten laste komen van 2024. Dit moet nog vaktechnisch uitgezocht worden o.b.v. de BBV en de bijbehorende notities.

Bij de nadere doorrekeningen die gemaakt worden voor de begroting 2025-2028 zal bepaald worden in hoeverre bovenstaande dekkingsbronnen nodig zijn om te komen tot een sluitende begroting.

EINDCONCLUSIE GEPRESENTEERD MEERJARENPECTIEF 2025 – 2028

De begrotingssaldi van de verschillende jaren variëren met de huidige inzichten tussen nihil en € 4,8 miljoen negatief. In deze saldi is dus rekening gehouden met een inschatting van het effect van de Meicirculaire 2024. De exacte effecten van de meicirculaire zijn nog niet bekend.

Om te voldoen aan de eisen die de Provincie stelt met betrekking tot de meerjarenbegroting dient minimaal het eerste begrotingsjaar sluitend te zijn. Als daaraan voldaan wordt, blijft gemeente Woerden onder het reguliere repressieve toezicht vallen.

Met de inzet van de bovenstaande dekkingsbronnen verwachten wij voor 2025 een sluitende begroting te kunnen opstellen. Voor 2026 en verder is de begroting nog niet sluitend, als gevolg van de bekende kortingen in het gemeentefonds. In het komende jaar zullen wij werken aan nadere voorstellen om uiteindelijk bij de Kadernota 2026 voorstellen te doen om dan wel tot een sluitend meerjarenperspectief te komen.

Als zich bij het opstellen van de Begroting 2025-2028 nog meevallers voordoen, bijvoorbeeld vanuit de meicirculaire, dan wordt bekeken in hoeverre genoemde dekkingsbronnen wellicht niet of niet helemaal nodig zijn. Richtinggevende uitspraken hierover kunnen bij het opstellen van de primaire begroting 2025 - 2028 verwerkt worden.

KADERSTELLING OP DE INVESTERINGEN EN SCHULDQUOTE

TOELICHTING KADERSTELLING OP DE INVESTERINGEN EN SCHULDQUOTE

Financiële verordening

In de Financiële Verordening 2023 is een signaleringswaarde/streefwaarde voor de schuldquote vastgesteld. Voor de schuldquote gelden als basis de volgende signaleringswaarden:

- Signaleringswaarde 1: 130%
- Signaleringswaarde 2: 150%

Investerings in Balans / Kadernota 2024

In de begroting 2023 is aangegeven dat het College maatregelen zal nemen om de schuldquote niet te ver op te laten lopen en zo binnen de toegestane schuldquote uit te komen. Dit is nader uitgewerkt in de Raadsinformatiebrief 'Aanpak Verlaging Schuldquote' van 4 april 2023. Bij de Kadernota 2024 is vastgelegd dat het College zal gaan werken met een investeringsplafond van € 23 miljoen. Via een aantal themabijeenkomsten bent u als raad geïnformeerd over de uitwerking hiervan en de keuzeknoppen die het college daarin voorstelt om te hanteren. Uitgangspunt hierin blijft dus het investeringsplafond van € 23 miljoen, waarbij wel rekening gehouden wordt met het feit dat het inlopen van de 'boeggolf' op korte termijn nog wel leidt tot een investeringsniveau boven de € 23 miljoen. De belangrijkste stip op de horizon is dat de schuldquote t/m 2030 niet uit mag komen boven de 130%. Op 23 mei 2024 zijn deze spelregels ook formeel vastgelegd via het raadsbesluit 'Investerings in Balans'. Hierin heeft de raad vastgelegd het college opdracht te geven om:

1. een investeringsplafond te hanteren dat borgt dat de schuldquote niet boven de 130% uitkomt, in de huidige situatie € 23 miljoen per jaar.
  - 1.1. En daarbij dit plafond te splitsen in een subplafond voor onvermijdelijke terugkerende cyclische investeringen en een subplafond voor eenmalige investeringen;
  - 1.2. voor de cyclische investeringen eenmaal per raadsperiode een voorstel voor de bijbehorende beleidskaders aan de gemeenteraad voor te leggen en op basis daarvan de hoogte van dit subplafond vast te stellen;
  - 1.3. voor de eenmalige investeringen jaarlijks in de kadernota een voorstel tot prioritering (en daarmee financiering) te doen aan de hand van vier inhoudelijke criteria: noodzaak, maatschappelijk bereik, maatschappelijk effect en financiële impact;
2. om strak te sturen op het doorschuiven van investeringen:
  - a. Bij cyclische investeringen: Nee, tenzij;
  - b. Bij eenmalige investeringen: Ja, mits (en maximaal twee keer).
3. om verantwoorde mogelijkheden voor verruiming van dit investeringsplafond te onderzoeken en deze mogelijkheden aan de gemeenteraad voor te leggen.

Onder de cyclische investeringen verstaan we in ieder geval:

- Investerings in de buitenruimte, op basis van een Meerjaren Investeringsprogramma, waarbij het door de raad te bepalen onderhoudsniveau leidend is. En waarbij rekening gehouden wordt met de Total Cost of Ownership (de totale kosten van het actief gedurende de gehele gebruiksduur).
- Investerings in Onderwijshuisvesting, conform het vastgestelde Integraal Huisvestingsplan.
- Investerings in gebruiksmiddelen, zoals laptops en telefoons, maar ook bijvoorbeeld het wagenpark.

Wel kunnen we de gebruiksduur kritisch beoordelen, maar uiteraard kunnen deze vervangingsinvesteringen niet geheel geschrapt worden.

Realisme in de kasstroombegroting

Om realistischere berekeningen te maken voor de liquiditeitsbehoefte en de ontwikkeling van de schuldquote, gaan we er vanuit dat de gevoteerde kredieten voor 50% in jaar T besteed worden en voor 50% in jaar T+1. Dit is een inschatting op basis van de ervaringen in de afgelopen jaren. In de toekomst gaan we monitoren of deze aanname bijgesteld moet worden.

INVESTERINGSPLAFOND

De omvang van het investeringsplafond is als volgt berekend:

Berekening investeringsplafond (Bedragen x € 1.000)		2024	2025 e.v.
1	Begrotingssaldo	-	-
2	+ vaste storting in de algemene reserve (geen uitgaven)	2.000	2.000
3	+ afschrijvingskosten (geen uitgaven)	11.000	11.000
4	+ 3% van de totale baten (excl. reserves) - 'inflatiebijstelling'	5.000	5.000
5	+ 3% van de totale baten (excl. reserves) - toegestane stijging schuldquote	5.000	5.000
6	Lagere schuldquote per 1.1.2024 dan geprognosticeerd	13.000	
Toegestane investeringsplafond		36.000	23.000

- Ad 1: Een positief begrotingssaldo kan ingezet worden voor het doen van investeringen. Vooral nog is de verwachting dat we de komende jaren geen (ruim) positief begrotingssaldo hebben, en dat we dus uitgaan van een begrotingssaldo van nihil.
- Ad 2: De jaarlijkse storting in de Algemene Reserve van € 2 miljoen is wel onderdeel van het begrotingssaldo, maar is geen uitgaande kasstroom. Dit bedrag kan daarom ingezet worden om investeringen te doen.
- Ad 3: De afschrijvingskosten zijn wel onderdeel van het begrotingssaldo, maar zijn geen uitgaande kasstroom. Dit bedrag kan daarom ingezet worden om investeringen te doen.
- Ad 4: Omdat de begrotingsomvang jaarlijks stijgt, met name door inflatie maar ook door toegenomen taken, kan de schuld ook verhoudingsgewijs meestijgen. De schuldquote (netto schuld gedeeld door totale baten) blijft dan stabiel.
- Ad 5: In de jaarrekening 2023 komt de schuldquote uit op 103%. Er is hiermee dus nog ruimte onder de streefwaarde van 130%. Deze ruimte is ook nodig, gezien de omvangrijke investeringsopgave die nog wel voor ons ligt.

Het investeringsplafond is niet in beton gegoten, maar wordt jaarlijks herijkt. In afzonderlijke jaren kan het investeringsniveau dus hoger liggen, zolang wij maar blijven koersen op een schuldquote die in 2030 niet hoger mag uitkomen dan 130%.

- Ad 6: Bij de berekening van het schuldenplafond is gerekend dat de schuldquote vanaf 1.1.2023 (107%) jaarlijks met ongeveer 3% mag stijgen, om per ultimo 2030 op 130% uit te komen. Per 31.12.2023 mocht de schuldquote dan 110% bedragen. De werkelijke schuldquote bedroeg toen 103%. Het verschil van 7%-punt staat gelijk aan ongeveer € 13 mln. aan investeringsbedrag. Dit kan dus extra ingezet worden in 2024 (of latere jaren). Hieruit moeten ook wel de investeringen die in de boeg golf zitten betaald worden.

GEBRUIK VAN HET INVESTERINGSPLAFOND

Boeggolf

Bij de jaarrekening 2023 is voorgesteld om een bedrag van € 44,2 miljoen aan investeringskredieten die nog niet zijn besteed door te laten lopen naar 2024. In de investeringsplanning bij de begroting 2024 en afzonderlijke raadsbesluiten is een bedrag van € 31,1 aan kredieten gevoteerd. Totaal dus € 75,3 miljoen aan investeringskredieten. Door een aantal vrijvallende budgetten resteert hiervan nog € 72,3 miljoen. Dit zijn bruto kredieten, dus zonder bijdragen van derden (subsidies) of inkomsten uit verkoop (bijv. politiekantoor en brandweerkazernes), totaal € 11,1 miljoen. Totaal resteert dan netto € 61,2 miljoen (boeggolf + investeringen 2024).

Op basis van de huidige planning wordt in 2024 € 27,4 miljoen aan investeringen gedaan, waardoor dus voor € 33,7 miljoen aan investeringen doorschuift naar 2025 en verder.

Van het reeds gevoteerde krediet voor de Rembrandtbrug is ongeveer € 10,0 miljoen nog niet uitgegeven. In het scenario 1 'stoppen met de Rembrandtbrug' zou hiervan nog circa € 7,5 miljoen vrijvallen.

Cyclische investeringen

In Bijlage 2 bij deze Kadernota is de Meerjaren Investeringsplanning 2025-2028 (MIP) opgenomen voor wat betreft de cyclische investeringen. In deze MIP is nu ook aangegeven in welk jaar de werkelijke uitgaven van het betreffende investeringskrediet worden verwacht. Hiervoor geldt als uitgangspunt een plafondbedrag van € 20 miljoen. Voor 2025 lukt het nog niet helemaal om hier binnen te blijven, vanaf 2026 zitten we gemiddeld op € 20 miljoen.

Niet-cyclische investeringen

Voor de niet-cyclische investeringen geldt een investeringsplafond van € 3 miljoen. Het college doet in deze Kadernota een voorstel welke investeringen wel en welke niet gehonoreerd worden. In de volgende tabellen zijn de eerstgenoemde groen gemarkeerde bedragen de investeringen waarvan voorgesteld wordt deze door te laten gaan. De rood gemarkeerde investeringen worden door een gebrek aan investeringsruimte 'on hold' gezet. In 2028 staat één post die oranje gemarkeerd is (Zwembad). Daarover wil het college -op basis van een nader uit te werken businesscase- later bepalen of deze investering doorgang vindt.

Dit leidt tot het volgende afwegingen per jaar:

Omschrijving investering 2025	Bedrag (x € 1.000)
Investerings duurzaamheid tranche 5 gemeentelijk vastgoed	1.130
Uitbreiding urnenkelders 2022(K)	20
Realiseren nieuwe urnenmuur	40
Afbakenen/afschermen islamitische grafvelden 2021(K)	20
Islamitische school Sirat	185
Bronafzuiging brandweerpost Woerden	50
Invoering parkeerregulering schilwijken	90
Cruyff court (of iets soortgelijks)	120
Uitwerking Woerden fietsvriendelijk (projecten n.t.b.)	1.025
Ontsluiting Kassengebied Harmelerwaard - voorbereidingskrediet	160
Uitvoering fietspad Kamerik - Woerden (2025-2026)	2.500
Uitvoering fietspad Rembrandtlaan-Leidsestraatweg (2025-2026)	2.625
Omvormen woonstraten naar elementenverharding	250
Herinrichting Centrumring	6.000
Alternatieve ontsluiting werklint Barwoutswaarder (voorbereiding)	100
Rembrandtbrug (gefaseerde kredietverstrekking) m.i.v. 2028 activeren	5.200
Bedrag geselecteerde investeringen	2.840
Bedrag niet geselecteerde investeringen	16.675

Omschrijving investering 2026	Bedrag (x € 1.000)
Voorbereidingskrediet toekomst zwembad Batenstein en H2O	1.000
De Schulenburg (3.2.1.3)	500
Verduurzaming gemeentelijk vastgoed	1.500
Omvormen woonstraten naar elementenverharding	250
Alternatieve ontsluiting werklint Barwoutswaarder (uitvoering)	850
Oostelijke Randweg: planstudie	500
Realisatie Uitgraven Kasteelgracht	500
Rembrandtbrug (gefaseerde kredietverstrekking)	5.200
Bedrag geselecteerde investeringen	3.000
Bedrag niet geselecteerde investeringen	7.300

Omschrijving investering 2027	Bedrag (x € 1.000)
Ontsluiting Kassengebied Harmelerwaard	2.824
Vorbereidingskrediet parkeervoorziening Nieuw-Middelland	500
Verduurzaming gemeentelijk vastgoed	1.500
Poort van Woerden: voorbereidingskrediet langzaam verkeers verbinding bij station (onderdoor)	250
Groen-blauwe verbinding Bredius- Linschoten	200
Omvormen woonstraten naar elementenverharding	250
Rembrandtbrug - kruising Hollandbaan - Molenvlietbaan	300
Oostelijke Randweg: planstudie	500
Haalbaarheidsstudie Realisatie Rijngracht	500
Rembrandtbrug miv 2028 activeren	2.500
Bedrag geselecteerde investeringen	2.824
Bedrag niet geselecteerde investeringen	6.500

Omschrijving investering 2028	Bedrag (x € 1.000)
<i>Toekomst zwembad Batenstein en H2O</i>	<i>25.000</i>
Parkeervoorziening Nieuw-Middelland	4.000
Groen-blauwe verbinding Bredius- Linschoten	200
Poort van Woerden: voorbereidingskrediet langzaam verkeers verbinding bij station (onderdoor)	250
Verduurzaming gemeentelijk vastgoed	1.500
Omvormen woonstraten naar elementenverharding	250
MVVP Verkeersvisie: investeringen	0
Oostelijke Randweg: planstudie	500
Bedrag geselecteerde investeringen	PM
Bedrag niet geselecteerde investeringen	31.700

De post 'Investeringen Duurzaamheid' is een inschatting per jaarschijf op basis van ervaringscijfers. In de begroting wordt nader gespecificeerd voor welke concrete projecten dit bedrag wordt ingezet.

SCENARIO 1 - INVESTERINGEN PASSEND BINNEN PLAFOND

Het hiervoor geschetste investeringsvoorstel is gebaseerd op de uitgangspunten zoals de Raad op 23 mei jl. heeft vastgesteld in het voorstel Investeringsplanning in Balans. In dit raadsvoorstel wordt toegelicht dat de investeringsruimte beperkingen kent en er keuzes gemaakt moeten worden. Het hierboven uitgewerkte en hierbij voorgelegde scenario 1 behelst het volgende:

- In de jaren 2025 – 2028 wordt in totaal € 84 miljoen aan kredieten bestemd voor noodzakelijke cyclische investeringen;
- In 2025 wordt € 2,7 miljoen aan kredieten bestemd voor incidentele investeren, waaronder: verduurzaming gemeentelijk vastgoed (€ 1,1 miljoen), herinrichting vier fietspaden (€ 1,25 miljoen), verbouwing t.b.v. Islamitische school Sirat (€ 0,2 miljoen), Cruyff Court (€ 0,1 miljoen), diverse kleinere investeringen (€ 0,2 miljoen);
- Naar de huidige inzichten wordt voorgesteld om in de jaren 2026-2028 (voorbereidings-)kredieten beschikbaar te stellen voor o.a.: Scholenburch, ontsluiting Kassengebied Harmelerwaard, verduurzaming gemeentelijk vastgoed en zwembad(en)*. Uitgangspunt daarbij is de beschikbare jaarlijkse investeringsruimte van €3 miljoen.
- Het college komt later dit jaar met een voorstel naar de raad voor een zorgvuldige afwikkeling van het project Rembrandtbrug, met het oog op de toekomst en op de kwaliteit van bedrijventerrein Barwoutswaarder.

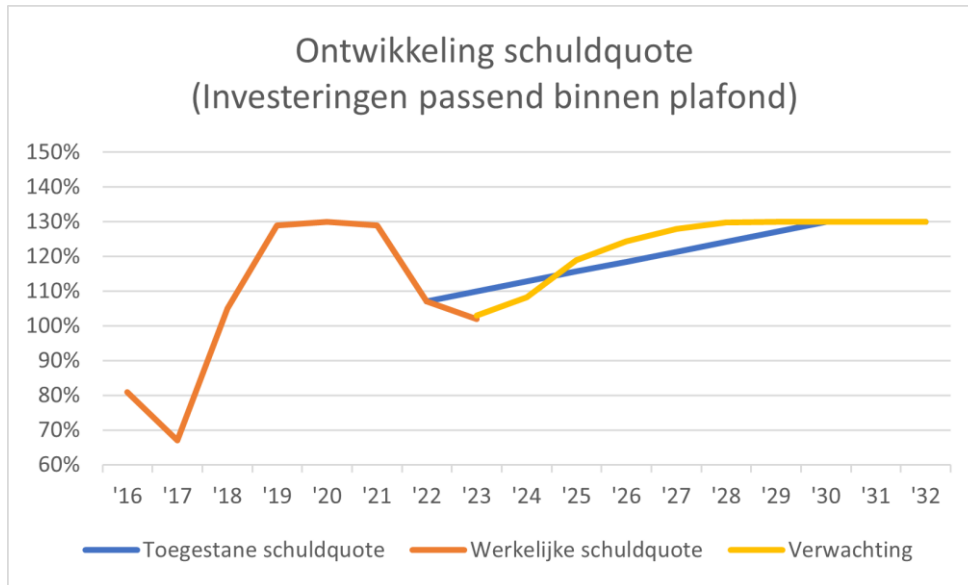
*een nieuw zwembad is met de huidige kaders niet realiseerbaar binnen het investeringsplafond. Gezien de impact die de huidige zwembaden op onze exploitatie hebben, wil het college hierover in de komende jaren toch het gesprek met de raad voeren. Niets doen is wat het college betreft geen optie.

Dit leidt samengevat tot het volgende beeld:

Bedragen (x € 1,0 miljoen)	2024	2025	2026	2027	2028	2029*	Totaal
Boeggolf + Investeringsplanning 2024	30,0	32,0	4,4	5,9			72,3
Bijdragen derden (boeggolf + investeringen 2024)	-2,6	-7,1	-1,5				-11,2
Vrijval restant krediet Rembrandtbrug		-0,9	-0,9	-5,7			-7,5
Investeringsplanning 2025 - cyclisch		11,8	11,8				23,6
Investeringsplanning 2026 - cyclisch			10,9	10,9			21,8
Investeringsplanning 2027 - cyclisch				10,3	10,3		20,6
Investeringsplanning 2028 - cyclisch					9,5	9,5	19,0
Investeringsplanning 2025 - niet-cyclisch		1,4	1,4				2,8
Investeringsplanning 2026 - niet-cyclisch			1,5	1,5			3,0
Investeringsplanning 2027 - niet-cyclisch				1,4	1,4		2,8
Investeringsplanning 2028 - niet-cyclisch					0,0	0,0	0,0
Totaal investeringen	27,4	37,2	27,6	24,3	21,2	9,5	
Investeringsplafond	36,0	23,0	23,0	23,0	23,0		
Over-/ onderschrijding investeringsplafond (+/+ = ruimte, -/- is overschrijding)	8,6	-14,2	-4,6	-1,3	1,8		

* Dit betreft alleen de uitgaven in 2029 die voortkomen uit de investeringsaanvragen 2028.

In onderstaande grafiek is de ontwikkeling in schuldquote in de afgelopen jaren weergegeven en de verwachte toekomstige ontwikkeling in de komende jaren. Door het inlopen van de boeggolf is de verwachting dat de schuldquote in 2025 en 2026 iets harder stijgt, maar dat we uiteindelijk nog wel binnen de 130% schuldquote blijven. In deze prognose hanteren we het uitgangspunt dat de exploitatiebegroting sluitend is.

SCENARIO 2 - REMBRANDTBRUG ONVERKORT REALISEREN

Het genoemde raadsbesluit 'Investerings in Balans' laat zien dat er weinig tot geen ruimte is voor grote incidentele investeringen, omdat dan kleinere -ook noodzakelijke- investeringen dan niet meer mogelijk zijn. Toch hebben het college en de raad de voorgaande jaren nadrukkelijk de wens uitgesproken om een aantal grootschalige ontwikkelingen, zoals de Rembrandtbrug, te willen realiseren. Deze ambitie is in de kern niet veranderd maar de realiteitszin zorgt voor bijstelling van de ambities.

Toch vindt het college het wenselijk om ook een alternatief voor het 1e scenario uit te werken. Scenario 2 wordt uitgewerkt met daaraan gekoppeld de effecten ten opzichte van scenario 1.

Overigens is de beperkte investeringsruimte niet de enige reden waarom het college terughoudend is om een dergelijke groot project uit te voeren. Het financieel meerjarenperspectief is door sterk dalende rijksbijdragen in korte tijd sterk verslechterd. Landelijk wordt zoals bekend gesproken over 'ravijnjaren' en de vorming van een nieuw kabinet leidt naar verwachting niet tot een verhoging van de rijksbijdragen. De realisatie van een groot project leidt ook tot een verdere verslechtering van de exploitatiebegroting.

Scenario 2 kent samengevat de volgende uitgangspunten en effecten:

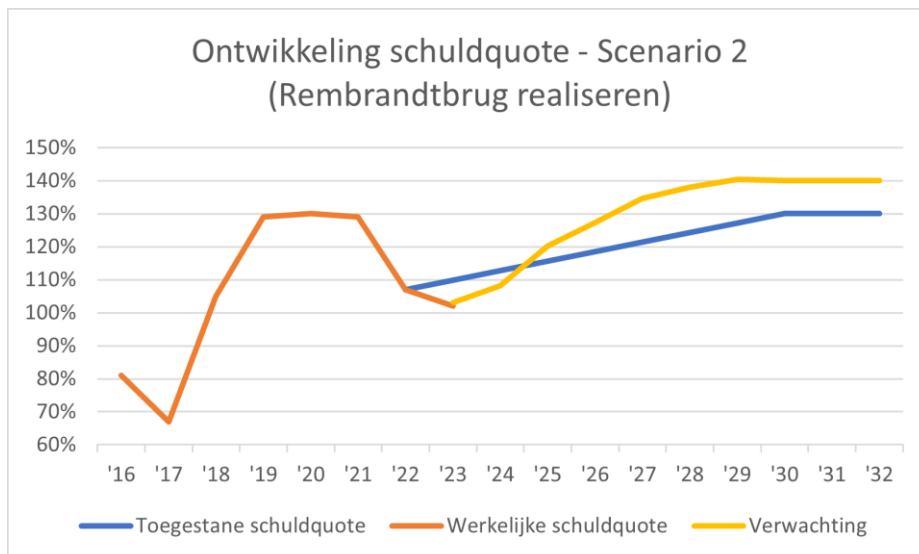
- In de jaren 2025 – 2028 wordt in totaal €84 miljoen aan kredieten bestemd voor noodzakelijke cyclische investeringen;
- In 2025 wordt €5,2 miljoen bestemd voor de Rembrandtbrug; er is geen ruimte voor verdere incidentele investeringen;
- In de jaren 2026 – 2028 worden de resterende investeringen voor de Rembrandtbrug toegekend. Ook in deze jaren is geen ruimte voor overige incidentele investeringen;
- In of na 2028 komen de investeringslasten en de jaarlijkse beheerkosten van de Rembrandtbrug ten laste van de exploitatiebegroting. Deze jaarlijkse lasten hebben naar verwachting een structureel negatief effect van ruim €2 miljoen.
- Het tweede scenario betekent dat de ruimte voor incidentele investeringen (zoals nu voorzien) voor de komende tien jaar meer dan uitgeput is.

Dit leidt samengevat tot het volgende beeld:

Bedragen (x € 1,0 miljoen)	2024	2025	2026	2027	2028	2029*	Totaal
Boeggolf + Investeringsplanning 2024	30,0	32,0	4,4	5,9			72,3
Bijdragen derden (boeggolf + investeringen 2024)	-2,6	-7,1	-1,5				-11,2
Vrijval restant krediet Rembrandtbrug		0,0	0,0	0,0			0,0
Investeringsplanning 2025 - cyclisch		11,8	11,8				23,6
Investeringsplanning 2026 - cyclisch			10,9	10,9			21,8
Investeringsplanning 2027 - cyclisch				10,3	10,3		20,6
Investeringsplanning 2028 - cyclisch					9,5	9,5	19,0
Investeringsplanning 2025 - Rembrandtbrug		2,6	2,6				5,2
Investeringsplanning 2026 - Rembrandtbrug			2,6	2,6			5,2
Investeringsplanning 2027 - Rembrandtbrug				1,4	1,4		2,8
Investeringsplanning 2028 - Rembrandtbrug					2,8	2,8	5,6
Totaal investeringen	27,4	39,3	30,8	31,1	24,0	12,3	
Investeringsplafond	36,0	23,0	23,0	23,0	23,0		
Over-/ onderschrijding investeringsplafond (+/- = ruimte, -/- is overschrijding)	8,6	-16,3	-7,8	-8,1	-1,0		

* Dit betreft alleen de uitgaven in 2029 die voortkomen uit de investeringsaanvragen 2028.

In onderstaande grafiek is de ontwikkeling in schuldquote in de afgelopen jaren weergegeven en de verwachte toekomstige ontwikkeling in de komende jaren. Ook in deze prognose hanteren we het uitgangspunt dat de exploitatiebegroting sluitend is. Door het inlopen van de boeggolf en het investeringsniveau dat hoger ligt dan de beschikbare ruimte van € 3 miljoen is de verwachting dat de schuldquote in de komende jaren oploopt richting de 140%. Als we dit scenario willen uitvoeren betekent dit dat we inkomsten moeten verhogen (door de OZB) of verder moeten snijden in de exploitatiekosten. Verhoging van de OZB voor nieuwe ambities is strijdig met de kaders van de gemeenteraad (geen OZB-verhogingen voor nieuwe ambities). Verder snijden in de exploitatiekosten achten wij in dit kader onwenselijk.

KEUZE VOOR EEN SCENARIO

Als gemeente willen we onze begroting op orde hebben. Als we op lange termijn financieel gezond willen blijven en het werk willen blijven doen met de ambtenaren die we tot onze beschikking hebben, dan kan niet alles. De raad heeft daarom kaders vastgesteld die moeten helpen om keuzes te maken en het hierboven beschreven doel te bereiken. Het college stelt voor scenario 1 te kiezen omdat het in lijn is met de door de raad vastgestelde kaders. Bijvoorbeeld over de hoogte van het investeringsplafond, de ruimte voor cyclische investeringen daarin en de criteria die gehanteerd worden bij de selectie van incidentele investeringen. Hierdoor blijft het de komende jaren mogelijk om op diverse terreinen mooie en goede dingen voor Woerden te realiseren. Zoals herinrichting van verschillende fietspaden, het ontwikkelen van een voetbalvoorziening voor jongeren en het verbeteren van ontmoetingsplaatsen op verschillende plekken in de gemeente.

Het college stelt u niet voor om scenario 2 'Rembrandtbrug onverkort realiseren' te kiezen, omdat dit scenario niet voldoet aan de door de raad gestelde kaders. Door dit alternatieve scenario toch te benoemen kan de raad een weloverwogen besluit nemen over het wel of niet doorgaan van de realisatie van de Rembrandtbrug.

OVERIGE UITGANGSPUNTEN BEGROTING 2025

Bij het opstellen van de begroting 2025 – 2028 hanteren wij de volgende uitgangspunten:

Omslagpercentage

Het omslagpercentage geeft weer welk rentepercentage aan de activa wordt toegerekend. Dit percentage wordt berekend op basis van een raming van de netto door de gemeente te betalen rente en de totale boekwaarde van alle vaste activa van de gemeente. Het percentage wordt afgerond met maximaal 0,5%. Het omslagpercentage wordt bij de begroting 2024-2027 vastgesteld en weergegeven onder paragraaf 6, Financiering. Het omslagpercentage zal naar verwachting lager liggen dan in de afgelopen jaren, omdat wij vanaf 2024 geen rente meer toerekenen aan het Eigen Vermogen. Wij volgen hierin het advies van de commissie BBV om het 'administratief rondpompen van geld' te verminderen. Dit is conform het raadsbesluit 'Herijking bestemmingsreserves' van 21 december 2023.

Renteontwikkelingen

Prognoses over de rente hebben doorgaans een min of meer “glazenbol” niveau. Dit gegeven wordt nog versterkt door de vele onzekerheden in de geopolitiek. De rente op de geld- en kapitaalmarkt is het afgelopen twee jaar gestegen, na een relatief lange periode van historisch lage rente. De komende jaren verwachten wij dat de rente stabiel blijft op het huidige niveau. Voor nieuwe geldleningen gaan we in de begroting uit van 3,5% rente, gebaseerd op de gemiddelde rentepercentages bij verschillende looptijden gedurende 2022 en 2023.

Kostenstijgingen en subsidies

Tot en met de begroting 2023 werden de kosten en subsidies geïndexeerd met de CPI van februari van het jaar vóór het begrotingsjaar. Vanaf de begroting 2024 is dit gewijzigd naar de systematiek die veel andere gemeenten hanteren, namelijk een indexatie op basis van het Centraal Economisch Plan (CEP) van het CPB. Dit is namelijk ook de systematiek waarmee de Algemene Uitkering geïndexeerd wordt. Op basis hiervan stellen wij voor volgende indexaties toe te passen:

- Loonkosten: 4,4%
- Overige (materiële) kosten: 2,2%
- Investerings: 2,0%
- Subsidies: 3,5% (60% loonindex, 20% materiële kosten, 20% investeringen).

Bij de voorjaarsrapportage vindt zonodig bijstelling plaats als de werkelijke indexaties afwijken van deze uitgangspunten.

OZB en heffingen

Tot en met de begroting 2024 werden de opbrengsten voor OZB en de heffingen geïndexeerd met de CPI van februari van het jaar vóór het begrotingsjaar. Voorgesteld wordt om ook hiervoor nu aan te sluiten bij de meer gangbare methodiek van indexatie op basis van het Centraal Economisch Plan (CEP), en daarmee dus ook bij de ontwikkeling van de Algemene Uitkering. Op basis van het gewogen gemiddelde, zoals ook bovenstaand weergegeven, is het voorstel om de OZB en heffingen te verhogen met 3,5%.

N.b. de werkelijke indexatie van de heffingen over de jaren 2022-2024 op basis van de CPI was lager dan wat deze volgens deze nieuwe systematiek eigenlijk had moeten zijn. Het verschil is 2,3% waar we als gemeente dus wel kostenstijgingen hebben gehad, maar waarvoor de OZB/heffingen niet zijn meegestegen.

Kerncijfers CEP 2024	2022	2023	2024	Totaal 2022-2024	2025
Loonvoet sector overheid	6,7	5,7	6,4	18,8	4,4
Prijs materiële overheidsconsumptie (imoc)	7,7	4,1	2,9	14,7	2,2
Prijs bruto overheidsinvesteringen (iboi)	6,3	4,4	3,0	13,7	2
Gemiddeld *	6,8	5,1	5,0	17,0	3,5
Indexatie o.b.v. CPI **	1,8	6,4	6,5	14,7	2,8

* 60% Loonvoet, 20% materiële overheidsconsumptie en 20% investeringen, conform indexatie van Algemene Uitkering

** De OZB 2024 is na amendering geïndexeerd met 6,5% i.p.v. 8,0%.

BIJLAGEN

BIJLAGE 1 OVERZICHT DOOR HET COLLEGE ALS NOODZAKELIJK BENOEMDE ONTWIKKELINGEN

Pro-gramma	Onderwerp	Toelichting	Taak-vel-dnr.	I/U	Explo-itatie-budget nodig in 2025	Explo-itatie-budget nodig in 2026	Explo-itatie-budget nodig in 2027	Explo-itatie-budget nodig in 2028
UITGAVEN								
2	Beheersysteem Obsurv in de cloud	Op dit moment draait het beheersysteem Obsurv op de servers van de gemeente. Dit wordt op korte termijn niet meer ondersteund, een overstap naar Obsurv in de cloud is noodzakelijk om gebruik te blijven maken van het systeem.	2.1	U	44	0	0	0
2	Specialist kabels- en leidingen tbv Energietransitie	Door het ingezette beleid op energietransitie is de vraag naar inzet vanuit het cluster kabels- en leidingen gegroeid. Komende jaren wordt dit alleen nog maar meer. Om de hoeveelheid inzet te kunnen bieden is een uitbreiding van de bestaande capaciteit met een senior specialist kabels- en leidingen benodigd.	2.1	U	110	110	110	110
Over-head	Specialist kabels- en leidingen tbv Energietransitie	Opslag overhead 35% ivm uitbreiding FTE Specialist kabels en leidingen	0.4	U	40	40	40	40
2	Onderhoud civiele kunstwerken	In 2024 is het areaal civiele kunstwerken geïnspecteerd. Uit de inspectie volgen de maatregelen om het areaal veilig in stand te houden. Het niet uitvoeren van deze maatregelen zal leiden tot functieverlies en/of kapitaalvernietiging. Dit bedrag is benodigd voor correctief onderhoud dat recent uit de inspectie naar voren is gekomen. Het betreft onderhoud om de betreffende kunstwerken (langer) in de 'lucht' te houden. Het betreffen maatregelen die binnen 2 jaar (lees 24/25) moeten plaatsvinden om uitval/risico's te voorkomen. Dit heeft geen directe spoed maar is wel dringend. De hoeveelheid van maatregelen is groter dan de begrotingsruimte in 2025, m.a.w. het beschikbare budget is al gealloceerd en dit is nog extra nodig. Deze aanvraag is dus niet voor onvoorziene noodgevallen want die zijn niet te voorspellen en dus niet te begroten. Noodgevallen worden per geval beoordeeld: of direct herstel (functie borgen via overschrijdingen) of afsluiting (functie laten vervallen, geen overschrijdingen, wel kosten).	2.1	U	170	0	0	0
2	Onderhoud beschoeiingen en kademuren	In 2024 is het areaal beschoeiingen en kademuren geïnspecteerd. Uit de inspectie volgen de maatregelen om het areaal veilig in stand te houden. Het niet uitvoeren van deze maatregelen zal leiden tot functieverlies en/of kapitaalvernietiging. Zie verdere toelichting onder 'onderhoud civiele kunstwerken'	2.4	U	185	0	0	0
2	Gevolg van meer houten speeltoestellen	Veel schoolplein worden vergroend, daar worden ook veel speeltoestellen vervangen. De speeltoestellen zijn vaak van hout gemaakt. Hout is kwetsbaarder en vraagt meer onderhoud. Zonder dit onderhoud zal dit leiden tot kapitaalvernietiging	5.7	U	10	10	10	10

2	Parkeerregulering uitbreiding (CWP)	Met het raadsbesluit van 15 februari 2024 wordt gestart met het onderzoek naar en uitwerking van invoering van parkeerregulering ten zuiden van het spoor. In 2025 wordt vervolgens uitvoering gegeven aan de resultaten van dit traject.	2.2	U	90	0	0	0
2	Werkzaamheden 't Spijck	Er moeten werkzaamheden uitgevoerd worden om de begraafplaats de komende jaren te kunnen blijven gebruiken en operationeel te houden. Op verschillende locaties zijn de paden te smal voor de baar, er is sprake van dode bomen in de groenstrook rondom de begraafplaats en op verschillende plekken is sprake van natte plekken op het maaiveld. Het gaat om de volgende werkzaamheden: <ul style="list-style-type: none"> • Herinrichten/ verbreden van de padenstructuur: resultaat: beter kunnen manoeuvreren met de baar tijdens begrafenissen. Hier ligt de kans om de natte plekken aan te pakken door een drainage structuur onder de paden aan te brengen gecombineerd met de aanpak van de paden. • Aanpak van wateroverlast: resultaat voldoen aan de richtlijnen voor het begraven (mag niet in water) en betere hygiëne. • Revitalisering van het groen op de begraafplaats: resultaat een aantrekkelijke begraafplaats. De genoemde werkzaamheden moeten uitgevoerd worden om de begraafplaats komende jaren te kunnen blijven gebruiken en operationeel te houden.	7.5	U	125	0	0	0
3	GGDrU	Aanpassing op basis van de kaderbrief 2025 GGDrU	1.2	U	8	8	8	8
3	GGDrU	Aanpassing op basis van de kaderbrief 2025 GGDrU	6.1	U	15	15	15	15
3	GGDrU	Aanpassing op basis van de kaderbrief 2025 GGDrU	7.1	U	205	205	205	205
3	GGDrU	Aanpassing op basis van de kaderbrief 2025 GGDrU	7.1	U	2	2	2	2
3	GGDrU	Aanpassing op basis van de kaderbrief 2025 GGDrU	7.1	U	101	101	101	101
3	GGDrU	Aanpassing op basis van de kaderbrief 2025 GGDrU	7.1	U	1	1	1	1
4	ODRU kadernota 2025	Effect verhogen uurtarief 2024 conform RV Zienswijze (ontwerp)kadernota 2025 en uurtarief 2024 ODRU (Z/23/063609 D/23/121883): € 152.820 vanaf 2024 structureel € 110.185 vanaf 2025 structureel (komt daar dus nog bovenop): staat als besluit voor KN 2025, maar is beter om in VJR2024 mee te nemen (ook zo noemen in VJR2024)	7.4	U	207	207	207	207
4	Landelijk gebied	De gemeente is een van de partijen bij de transitie landelijk gebied. De gemeenteraad heeft voor 2024 €100.000 beschikbaar gesteld voor ambtelijke capaciteit voor de transitie opgaven in het landelijk gebied. Met de verwachting dat in 2025 en volgende jaren hiervoor budget vanuit Rijk en provincie komt ter dekking van deze kosten. Er is in elk geval vanuit de provincie een bijdrage toegezegd, de exacte omvang is nog niet bekend, maar bedraagt circa € 50.000. Dit is ook bij de baten opgenomen. De totale wens is een budget van € 100.000 per jaar. Het restant van deze budgetaanvraag is vooralsnog niet opgenomen (zie aanvragen bij 'keuzes - nieuw beleid')	8.1	U	50			
4	Recreatie en toerisme/citymarketing	De gemeente heeft ambities vanuit nieuw beleid Agenda Recreatie en Toerisme 2023-2028, dit wordt gedekt door meeropbrengsten toeristenbelasting.	5.7	U	82	68	69	77
5	Tijdelijke huisvesting R. de Jagerschool en St. Bavoschool	De oplevering van de nieuwbouw van de R. de Jagerschool is vertraagd. Daardoor is de tijdelijke huisvesting tijdens de bouw van de school mogelijk voor	4.2	U	500			

		geheel 2025 nodig (gepland is tot 1 juli 2025) . De kosten van de tijdelijke huisvesting van de R. de Jagerschool zijn met € 50.000 bovendien gestegen door de gebleken slechte grondgesteldheid van de tijdelijke locatie, flora- en fauna-onderzoeken en geluidsmaatregelen. Bij de planning voor het bouwproject St. Bavo school is gepland dat units van de R. de Jagerschool van tijdelijke huisvesting hiervoor kunnen worden gebruikt. Dit kan mogelijk niet meer en hierdoor moet dubbel worden gehuurd.						
5	Zwembaden - Structurele aanvullende exploitatiebijdrage	Structurele aanvullende exploitatiebijdrage De ontwikkeling van de exploitatie in de afgelopen jaren en de verwachtingen voor 2024 zijn door WoerdenSport doorvertaald naar de begroting 2024. In 2024 zijn de corona-effecten verdwenen, maar toch is de benodigde exploitatiebijdrage substantieel hoger dan in de jaren tot aan de coronaperiode. Dat heeft met name te maken met de energielasten die gestegen zijn van € 275.000 in 2019 tot € 546.000 in 2024 en de heersende arbeidskrapte die een negatief effect heeft op de inkomsten uit -met name- de zwemlessen. Deze omstandigheden worden ook voor 2025 en volgende jaren verwacht en de aanvullende exploitatiebijdragen – in de orde van grootte van € 300.000 - die in de afgelopen jaren zijn verstrekt (b)lijken een structureel karakter te hebben, temeer omdat energiebesparende maatregelen in beide baden slechts beperkt mogelijk zijn en er geen zicht is op een ruimer aanbod van gekwalificeerde medewerkers.	5.2	U	300	300	300	300
5	Zwembaden - Huurdersonderhoud	Huurdersonderhoud In 2015 is een bedrag van ca. € 230.000 incl. btw voor huurdersonderhoud vastgesteld en is afgesproken om dit bedrag gedurende de looptijd van de overeenkomst tot 1 juli 2025 niet te indexeren. Op basis van het vigerende gemeentelijke Meerjarenonderhoudsplan (MJOP) komen de kosten voor het jaarlijks huurdersonderhoud dat WoerdenSport Zwembaden B.V. uit moet voeren uit op ca. € 350.000 (prijspeil 2024). Dit bedrag is in de basisbegroting 2025 van WoerdenSport 2.0 opgenomen. De kostenstijging van het huurdersonderhoud is dus € 120.000. Echter, de MJOP's van beide zwembaden moeten in 2024 weer worden geactualiseerd. Het is de verwachting dat het zowel het verhuurders- als het huurdersonderhoud in de komende jaren substantieel duurder zal worden om de zwembaden in een verantwoorde onderhoudsconditie te houden. Dit heeft los van de indexering en autonome prijsstijgingen mede te maken met uitgesteld onderhoud. De afgelopen jaren is onderhoud uitgesteld vanwege het onderzoek naar de toekomst van de zwembaden. Nu leidt dit uitgestelde onderhoud tot renovatie van onderdelen waar meer geld voor nodig is dan oorspronkelijk begroot. Zolang de zwembaden in bedrijf blijven moeten deze voldoen aan de vigerende regelgeving, zoals milieu-, duurzaamheids- en veiligheidseisen. De bedrijfsvoering vereist ook zekerheid; bij uitval van onderdelen is de kans groot dat de zwembaden tijdelijk gesloten moeten worden. Een eerste verkenning van de onderhoudskosten voor de periode 2025-2034 wordt door WoerdenSport geïndiceerd op een stijging van het gemiddelde bedrag voor huurderonderhoud naar ca € 500.000 per jaar. De	5.2	U	120	120	120	120

		actualisatie van de MJOP's die in de komende maanden zal worden uitgevoerd zal de concrete ramingen voor het huurders- en verhuurdersonderhoud voor de komende 10 jaar inzichtelijk maken, zodat het concrete bedrag voor huurdersonderhoud in de exploitatiebegroting 2025 e.v. van WoerdenSport 2.0 kan worden opgenomen.						
5	Gymzaal Noord Harmelen (gymzaal Oudeland) - uitstel taakstelling	Tijdens de Strategische Heroriëntatie in 2020 heeft de raad besloten om gymzaal Noord op termijn te sluiten. De afgelopen jaren is deze taakstelling steeds met 1 jaar doorgeschoven. Omdat er op dit moment nog geen duidelijkheid is over de voorzieningen in Harmelen, bijvoorbeeld over de toekomst van H2O is het voorstel om deze bezuiniging weer met 1 jaar uit te stellen.	5.2	U	37	0	0	0
Overhead	NIS2	De afgelopen jaren zien we dat diverse ontwikkelingen in toenemende mate de veiligheid van onze maatschappij onder druk zetten. In het licht van deze ontwikkelingen is de 'Network and Information Security (NIS2)' richtlijn door Europese Unie ontwikkeld. De NIS2 beschrijft de maatregelen voor een hoog gezamenlijk niveau van cyberebeveiliging. De VNG is eind 2023 door het ministerie geïnformeerd dat gemeenten vallen onder essentiële entiteit in het kader van deze Richtlijn. Deze Europese Richtlijn wordt momenteel omgezet in Nederlandse wet en zal naar verwachting in 2025 in werking treden. Met de invoering van de wet krijgen we te maken met nieuwe wettelijke eisen op het gebied van cybersecurity. Deze nieuwe eisen liggen met name op het gebied van zorgplicht, toezicht, audit en meldplicht. Ook zal 'operationele techniek' (ICT in de buitenruimte) onder de NIS2 richtlijn gaan vallen. Het niet naleven van de NIS2 richtlijn gaat juridische gevolgen hebben. Deze consequenties zijn boeten en sancties. Ook wordt nog onderzocht de gevolgen voor de bestuurlijke en directie aansprakelijkheid. Ter voorbereiding op de invoering van de wet is een extern onderzoek uitgevoerd naar de financiële effecten voor Woerden en Oudewater. Deze effecten zijn 305.000 euro structureel voor Woerden en Oudewater en 216.000 incidenteel voor Woerden en Oudewater.	0.4	U	434	254	254	254

INKOMSTEN

2	Specialist kabels- en leidingen tbv Energietransitie (incl. opslag 35%)	Dekking voor inzet Specialist Kabels en Leidingen	2.1	I	-150	-150	-150	-150
2		Dekking kosten begraafplaats Spijk door begrafenisrechten te verhogen.		I	-125	-	-	-
4	Landelijk gebied	Voor de jaren 2024 en 2025 is er voor de inbreng van gebiedspartijen op jaarbasis €1,9 miljoen beschikbaar gesteld, in totaal €3,8 miljoen. Het is de verwachting dat na 2025 dergelijke gelden vanuit het Transitiefonds beschikbaar zullen zijn.	8.1	I	-50	-	-	-
7	Recreatie en toerisme/citymarketing	Dekking vanuit meeropbrengst toeristenbelasting per 2025 (meer overnachtingen, digitalisering inning, hogere tarieven toeristenbelasting)	3.4	I	-100	-100	-100	-100
					2.411	1.191	1.192	1.200

BIJLAGE 2 MEERJAREN INVESTERINGSPLANNING 2025 - 2028

CYCLISCHE VERVANGINGSINVESTERINGEN 2025-2028 (Bedragen x € 1.000)

OMSCHRIJVING JAARSCHIJF 2025 (Bedragen x € 1.000)	Progr.	Jaar	Investering	Afschr.	Uitgaven 2025	Uitgaven 2026	Uitgaven 2027	Uitgaven 2028	Uitgaven 2029
Bedrijfsvoering									
Data center 2025			Overhead 2025	65	3	33	33		
Werkplekken			Overhead 2025	200	6	100	100		
Aanschaf devices			Overhead 2025	65	3	33	33		
Software			Overhead 2025	162	5	81	81		
Avex vergaderruimte V7			Overhead 2025	60	5	30	30		
Avex raadszaal			Overhead 2025	150	5	75	75		
Openbare Ruimte									
Renovatie verhardingen 2025 ('s Gravensloot)	2	2025		640	25	320	320		
Vervanging verhardingen 2025 - Kamerik Zuid-oost (voorbereidingskrediet)	2	2025		150	25	75	75		
Vervanging verhardingen 2025 (Schilderskwartier West)	2	2025		1.200	25	600	600		
Vervanging verhardingen 2025 (Bedrijventerrein Polanen)	2	2025		1.870	25	935	935		
Vervanging verhardingen 2025 (Barwoutswaarder)	2	2025		750	25	375	375		
Vervanging verhardingen 2025 (Harmelen - Kastanjelaan)	2	2025		1.000	25	500	500		
Groenvoorzieningen 2025	2	2025		1.049	20	525	525		
Civiele kunstwerken 2025	2	2025		453	25	227	227		
Oevers en beschoeiingen 2025	2	2025		400	25	200	200		
Openbare verlichting 2025 (armaturen)	2	2025		391	20	196	196		
Openbare verlichting 2025 (masten)	2	2025		615	40	308	308		
Beschoeiing Brediusdonk/ van Kempensingel	2	2025		75	25	38	38		
Speelvoorzieningen 2025	2	2025		363	12	182	182		
Vervanging beschoeiing Oude Rijn 2024 (uitvoeringskrediet)*	2	2025		1.950	25	975	975		
Snellerbrug	2	2025		200	25	100	100		
Sport									
Renovatie natuurgrasveld 3 Sportlust	5	2025		45	15	23	23		
Siveo, trainingsveld drainage en 4 masten vervangen	5	2025		65	15	33	33		
Wagenpark									
vervanging V-114-HX elektrisch, Wijkonderhoud	2	2025		45	8	23	23		
vervanging V-113-HX elektrisch, Wijkonderhoud	2	2025		45	8	23	23		
vervanging V-115-HX elektrisch, Landmeters	2	2025		40	8	20	20		

Onderwijsinvesteringen							
Vernieuwing St. Bavo school - uitvoering (90%) (annuïtair)	5	2025	4.099	50	2.049	2.049	
Vernieuwing School De Kring - voorbereiding (10%) (annuïtair)	5	2025	286	50	143	143	
Riolering, conform het nieuwe GWP							
Vrijvervalriolering	2	2025	4.904	40	2.452	2.452	
Vorbereidingskrediet reconstructie Kamerik Zuid-Oost riooldeel 2025	2	2025	220	40	110	110	
Vervanging en renovatie rioolgemalen	2	2025	244	15	122	122	
Duikers en drainage	2	2025	260	40	130	130	
Uitvoeringsplan KbOR	2	2025	909	40	455	455	
Afval & Reiniging							
Vervanging verzamelcontainers 2025	2	2025	200	10	100	100	
Mobiele kraan (komt van 2027)	2	2025	300	15	150	150	
Rolpacker A&R 2025	2	2025	25	10	13	13	
Vervanging kliko,s/mini-containers jaarschijf 2025	2	2025	53	10	26	26	
40m3 container milieustraten	2	2025	20	15	10	10	
Totaal jaarschijf 2025			23.567		11.784	11.784	0 0 0

OMSCHRIJVING JAARSCHIIF 2026 (Bedragen x € 1.000)	Progr.	Jaar	Investering	Afschr.	Uitgaven 2025	Uitgaven 2026	Uitgaven 2027	Uitgaven 2028	Uitgaven 2029
Bedrijfsvoering									
Software 2026		Overhead 2026	59	5			30	30	
Aanschaf devices 2026		Overhead 2026	887	3			443	443	
Aanschaf devices gemeenteraad		Overhead 2026	54	3			27	27	
ICT vergaderfaciliteiten vergaderkamers incl gemeentewerf		Overhead 2026	69	5			35	35	
ICT vergaderfaciliteiten vergaderruimte V7		Overhead 2026	21	5			11	11	
Openbare Ruimte									
Renovatie verhardingen 2026	2	2026	0	40			0	0	
Vervanging verhardingen 2026 (Schilderskwartier West)	2	2026	3.215	40			1.608	1.608	
Vervanging verhardingen 2026 (Bedrijventerrein Polanen)	2	2026	1.450	40			725	725	
Vervanging verhardingen 2026 (Molenvliet Oost)	2	2026	756	40			378	378	
Vervanging verhardingen (Reconstructie Kamerik zuid oost)	2	2026	685	25			343	343	
Groenvoorzieningen 2026	2	2026	1.049	20			525	525	
Civiele kunstwerken 2026	2	2026	453	25			227	227	
Oevers en beschoeiingen 2026	2	2026	126	25			63	63	
Openbare verlichting 2026 (armaturen)	2	2026	391	20			196	196	
Openbare verlichting 2026 (masten)	2	2026	615	40			308	308	
Speelvoorzieningen 2026	2	2026	55	12			28	28	
Snellerbrug	2	2026	900	25			450	450	
Sport									
SC Woerden veld 3 toplaag renovatie SBR	5	2026	350	12			175	175	
Renovatie natuurgrasveld Reflex	5	2026	88	15			44	44	

Sportvelden topplaagrenovatie Siveo SBR	5	2026	420	12		210	210		
Kunstgrasmat vervangen topplaag veld 2 VEP SBR	5	2026	350	12		175	175		
Renovatie natuurgrasveld en topplaag kunstgras Athloi	5	2026	34	15		17	17		
Renovatie sprintlaan Athloi	5	2026	30	10		15	15		
Renovatie natuurgrasveld 4 Sportlust	5	2026	105	15		53	53		
Kunstgrasmat vervangen topplaag veld 4 SCW SBR	5	2026	350	12		175	175		
Renovatie natuurgrasveld 3 Siveo	5	2026	50	15		25	25		
Wagenpark									
Mercedes sprinter - enkele cabine (02-BJZ-3)	2	2026	59	10		30	30		
Mercedes sprinter - enkele cabine - klein rijbewijs (V-293-NG)	2	2026	75	10		38	38		
Maaimachine Ransomes MP 655C	5	2026	72	8		36	36		
Tractor nieuw Holland T4-75	5	2026	50	10		25	25		
Heftruck Linde TPB-99-Z	2	2026	45	20		23	23		
Onderwijsinvesteringen									
Vernieuwing School De Kring - uitvoering (90%) (annuïtair)	5	2026	2.577	50		1.288	1.288		
Vernieuwing school De Keerkring - voorbereiding (10%)	5	2026	588	50		294	294		
Riolering, conform het nieuwe GWP									
Vrijvervalriolering	2	2026	3.182	40		1.591	1.591		
Reconstructie Kamerik Zuid-Oost riooldeel 2026 uitvoering	2	2026	965	40		483	483		
Vervanging en renovatie rioolgemalen	2	2026	276	15		138	138		
Duikers en drainage	2	2026	260	40		130	130		
Uitvoeringsplan KbOR	2	2026	650	40		325	325		
Afval & Reiniging									
Servicewagen V-794-BR	2	2026	85	10		43	43		
Servicewagen V-554-BV	2	2026	85	10		43	43		
Vervanging verzamelcontainers	2	2026	200	10		100	100		
Straatreiniging GLUTON	2	2026	30	8		15	15		
Vervanging kliko,s/mini-containers jaarschijf 2026	2	2026	53	10		26	26		
40m3 container milieustraten	2	2026	20	15		10	10		
Totaal jaarschijf 2026			21.833		0	10.917	10.917	0	0

OMSCHRIJVING JAARSCHIIF 2027 (Bedragen x € 1.000)	Progr.	Jaar	Investering	Afschr.	Uitgaven 2025	Uitgaven 2026	Uitgaven 2027	Uitgaven 2028	Uitgaven 2029
Bedrijfsvoering									
Data center 2027		Overhead	2027	565	3			282	282
Netwerk 2027		Overhead	2027	418	5			209	209
Aanschaf devices 2027		Overhead	2027	54	3			27	27
Openbare Ruimte									
Renovatie verhardingen 2027	2	2027	2.206	25			1.103	1.103	
Vervanging verhardingen 2027	2	2027	1.070	40			535	535	

Reconstructie Kamerik zuid oost	2	2027	685	25		343	343		
Groenvoorzieningen 2027	2	2027	999	20		500	500		
Uitvoeringskrediet bomen Kamerik zuid oost	2	2027	50	20		25	25		
Civiele kunstwerken 2027	2	2027	453	25		227	227		
Oevers en beschoeiingen 2027	2	2027	126	25		63	63		
Openbare verlichting 2027 (armaturen)	2	2027	391	20		196	196		
Openbare verlichting 2027 (masten)	2	2027	615	40		308	308		
Speelvoorzieningen 2027	2	2027	55	12		28	28		
Sport									
Ver. div. voorz (beregten/ ballenvang/ hekken)-Sportlust	5	2027	64	30		32	32		
MHC, veld 3 topaagrenovatie, kunstgrasveld (semi-water)	5	2027	225	15		113	113		
Toplaag renovatie Sportlust veld 6 (geen 5) SBR	5	2027	350	12		175	175		
Wagenpark									
vervanging V-050-FR, begraafplaatsen	2	2027	88	10		44	44		
vervanging 00-BJZ-3 mercedes grijs	2	2027	80	10		40	40		
vervanging 02-BJZ-3 groen	2	2027	80	10		40	40		
vervanging 03-BJZ-3 groen	2	2027	80	10		40	40		
vervanging 01-BJZ-3 mercedes, groen, enkele cabine	2	2027	80	10		40	40		
Snippermachine LGZ-04-H	2	2027	40	10		20	20		
vorkheftruck TPB-99-Z	2	2027	80	25		40	40		
Begraven									
Investerings begraafplaatsen	2	2027	100	20		50	50		
Onderwijsinvesteringen									
Vernieuwing school De Keerkring - uitvoering (90%) annuïtair	5	2027	5.290	50		2.645	2.645		
Vernieuwing school Jorai - voorbereiding (10%) annuïtair	5	2027	307	50		154	154		
Riolering, conform het nieuwe GWP									
Vrijvervalriolering 2027	2	2027	3.182	40		1.591	1.591		
Reconstructie Kamerik zuid Oost riooldeel 2027	2	2027	965	40		483	483		
Vervanging en renovatie rioolgemalen	2	2027	276	15		138	138		
Duikers en drainage	2	2027	260	40		130	130		
vervanging 83-BJG-8 - riool tankauto	2	2027	80	10		40	40		
Uitvoeringsplan KbOR	2	2027	596	40		298	298		
Afval & Reiniging									
Rolpacker A&R 2027	2	2027	25	10		13	13		
Vervanging verzamelcontainers	2	2027	200	10		100	100		
Vervanging kliko,s/mini-containers jaarschijf 2027	2	2027	53	10		26	26		
40m3 container milieustraten	2	2027	20	15		10	10		
Vervanging V-249-VX	2	2027	40	8		20	20		
Volvo/hsm ondergronds (81-BJH-6) naar 2027 van 2026	2	2027	320	10		160	160		
Totaal jaarschijf 2027			20.567		0	0	10.283	10.283	0

OMSCHRIJVING JAARSCHIJF 2028 (Bedragen x € 1.000)	Progr.	Jaar	Investing	Afschr.	Uitgaven 2025	Uitgaven 2026	Uitgaven 2027	Uitgaven 2028	Uitgaven 2029
Bedrijfsvoering									
Data center 2028			Overhead 2028	65	3			32	32
Netwerk 2028			Overhead 2028	59	5			30	30
Devices 2028			Overhead 2028	65	3			32	32
Plotter/scanner			Overhead 2028	30	5			15	15
Openbare Ruimte									
Renovatie verhardingen 2028	2	2028		2.206	25			1.103	1.103
Vervanging verhardingen 2028	2	2028		1.749	40			875	875
Groenvoorzieningen 2028	2	2028		1.049	20			525	525
Civiele kunstwerken 2028	2	2028		453	25			227	227
Oevers en beschoeiingen 2028	2	2028		126	25			63	63
Openbare verlichting 2028 (armaturen)	2	2028		391	20			196	196
Openbare verlichting 2028 (masten)	2	2028		615	40			308	308
Speelvoorzieningen 2028	2	2028		55	12			28	28
Sport									
Renovatie natuurgrasveld 4 VEP (van 2026 naar 2028)	5	2028		105	15			53	53
Sportlust, veld 5, toplaagrenovatie (komt uit 2027)	5	2028		50	15			25	25
Sportlust, veld 5 drainage (komt uit 2027)	5	2028		55	30			28	28
Vep, veld 5 toplaag renovatie, wetraconstructie (komt uit 2027)	5	2028		66	15			33	33
SC Woerden vervangen ballenvangers/hekken gehele accommodatie	5	2028		310	25			155	155
Renovatie toplaag kunstgras Athloi(komt uit 2025)	5	2028		25	15			13	13
Wagenpark									
Vervangen H-014-F	2	2028		40	8			20	20
Vervangen V-293-NG	2	2028		65	10			33	33
Vervangen 02-BLD-9	2	2028		65	10			33	33
Vervangen 41-BKH-9	2	2028		65	10			33	33
Vervangen WZ-DL-60 Ansems aanhangwagen	2	2028		10	20			5	5
Vervangen 02-BLD-9 fuso riool / borden grijs	2	2028		75	10			38	38
Begraven									
Investerings begraaftplaatsen	2	2028		150	20			75	75
Aula Rijnhof begraaftplaats	2	2028		2.500	40			1.250	1.250
Onderwijsinvesteringen									
Vernieuwing school Jorai Uitvoering (90%) annuïtair	5	2028		2.759	50			1.380	1.380
Vernieuwing school Jan de Bakker, voorbereiding (10%) annuïtair	5	2028		360	50			180	180
Riolering, conform het nieuwe GWP									
Vrijvervalriolering	2	2028		4.147	40			2.074	2.074
Vervanging en renovatie rioolgemalen	2	2028		276	15			138	138
Duikers en drainage	2	2028		260	40			130	130
Uitvoeringsplan KbOR	2	2028		196	40			98	98

Afval & Reiniging									
Vervanging verzamelcontainers	2	2028	200	10			100	100	
Vervanging VHV-69-G	2	2028	40	8			20	20	
Vervanging 00-BLG-3 haak/kraanwagen	2	2028	320	10			160	160	
Vervanging klike,s/mini-containers jaarschijf 2027	2	2028	53	10			26	26	
40m3 container milieustraten	2	2028	20	15			10	10	
Totaal jaarschijf 2028			19.075		0	0	0	9.537	9.537

Totaal Investerings 2025-2028			85.042		11.784	22.700	21.200	19.821	9.537
--------------------------------------	--	--	---------------	--	---------------	---------------	---------------	---------------	--------------